

# Ölüm Olaylarında, Olay Yeri İncelemesindeki Aksaklıkların Belirlenmesi ve Çözümü İçin Öneriler (Anket Çalışması)

Mahmut AŞIRDİZER\*, Gürol CANTÜRK\*  
Hüseyin SARI\*, Bora BÜKEN\*\*, Hülya İŞLER\*

## Özet

Bu çalışmada; adli ölüm olaylarında olay yeri incelemesinde ne gibi aksaklıklar bulunduğu ve bu aksaklıkların nasıl düzeltilebileceğinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak 13 çoktan seçmeli anket sorusu hazırlanarak, 28 hakim ve hakim adayı, 34 cumhuriyet savcısı, 40 adli tıp uzmanı ve asistanı, 32 olay yeri inceleme ekibi polis memurunun bu konudaki görüşlerine başvurulmuştur. Toplam 134 katılımcının yer aldığı anket sonucunda, mevcut sistemde olay yeri incelemesi, iletişim ve koordinasyon eksikliği, eğitim eksikliği ve deneyimli personel sayısındaki eksiklik gibi nedenlerle yetersiz bulunmuş ve yetersizliğin hangi alanlarda olduğu belirtilmiştir. Çözüm önerisi olarak cumhuriyet savcısı, adli tıp uzmanı ve eğitimli diğer uzmanlar tarafından yalnız olay yeri incelemelerine yönlendirilmiş özel bir ekibin kurulmasının, bu konudaki olumsuzlukları engelleyebileceği genel kanısı ortaya konulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Olay yeri, ölüm, delil, araştırma

## Summary

**Problems In The Investigation Of The Crime Scene In Death Cases And Proposals For The Solution Of These Problems**

In this study, we aimed to define problems in the investigation of crime scene for criminal deaths and solution of the problems. We set up a questionnaire with 13 multiple-choice questions to be answered by 28 judges or judge nominees, 34 public prosecutors, 40 medical doctors on forensic medicine or assistants of forensic medicine, 32 police officers who deal in investigation of crime scene. The evaluation of the questionnaire revealed lacking communication, coordination, education as well as the number of experienced persons to be inadequate. The formation of a special equipe exclusively for crime scene investigation consisting of general prosecutors, for medical specialists and other trained staff emerges to be a possible solution.

**Key Words:** crime scene, death, evidence, investigation

## Giriş ve Amaç:

Adli makamlara itikal eden ve adli nitelik taşıyan ölüm olaylarında olayın aydınlatılabilmesi, şüpheli bir durum kalmaması ve doğru bir sonuç elde edilmesi için bazı işlemlerin birbirine bağlı ve doğru olarak yerine getirilmesi gerekmektedir; ölüm öncesi olayların belirlenmesine yönelik adli soruşturma, olay yerinin korunması ve incelenmesi, olay yerinin fotoğraflandırılması ve krokilerinin çizilmesi, olay yerindeki ve ceset üzerindeki delil olabilecek tüm materyalin toplanması, ceset üzerindeki elbiselerin incelenmesi; otopsi yapan hekimlere yol gösterici olabileceği gibi mahkeme safhasında da kararın

\*T.C. Adalet  
Bakanlığı, Adli Tıp  
Kurumu Başkanlığı,  
İSTANBUL -  
\*\*Bolu İzzet  
Baysal Üniversitesi Tıp  
Fakültesi Adli Tıp  
Anabilim Dalı, DÜZCE

verilmesinde etkili rol oynayacaktır (1-9).

Salaşın ile İnancı ve arkadaşları tarafından sunulan iki farklı makalede, trafik kazası sonucu meydana gelen ölümlerde dikkat edilmesi gereken hususlar ayrıntılı olarak belirtilmiş olup, olay yeri incelemesinin sulh hukuk hakimi veya cumhuriyet savcısı, eğitilmiş trafik mühendisleri, materyal toplamak üzere eğitilmiş uzman polis memuru ve adli tıp uzmanından oluşan bir ekip ile yapılması gerektiği vurgulanmıştır (10, 11).

Wagner (12), çocuk istismarı vakalarında olay yeri incelemesine yeterince önem verilmediğini, olay yeri incelemesi sırasında her bulgunun kayıt altına alınması gerekliliğini belirtmiş; Smialek ve Lambros ise (13), ani bebek ölümü sendromunda tanının konulmasında olay yeri incelemesinin önemini anlatmışlardır.

Özaslan ve arkadaşları tarafından 1995 yılında yapılmış bir çalışmada, İstanbul'daki ölüm olaylarının % 77.10'unda ceset muayenesinin olay yerinde yapılmadığı ve pek çok kriterin belirlenmediği belirtilmiştir (14).

Özaslan ve arkadaşlarınca da tanımlandığı üzere, ülkemizde olay yeri incelemesi ve delil toplanmasında bazı yetersizlikler bulunduğu uygulamadan edindiğimiz bir izlenimdir. Hakim ve savcılar, bazen, İstanbul gibi metropollerde olayın meydana geldiği yer bir başka ilçe sınırında kaldığından ya da yoğun iş tempoları içerisinde fırsat bulamamaları nedeniyle gerçek olay yerinin incelemesi görevini olay yeri inceleme ekiplerine terk edip yalnızca kaldırıldıkları hastanelerde cesetler üzerinde inceleme yapmakla yetinmektedirler. Buna bağlı olarak gerçek olay yerinde mevcut olması muhtemel yeterli ve geçerli kanıtlara yeterince ulaşılamamakta ve bu nedenle pek çok olayda faile ulaşılamamakta ya da ulaşılan failer delil yetersizliğinden beraat edebilmektedir.

Bu sıkıntının kaynağının ortaya konulması ve çözümünün belirlenmesi için düzenlenmiş bu ön çalışma niteliğindeki, anket çalışmasında, adli ölüm olaylarında olay yeri incelemesi görevini yürütmekte olan veya olay yeri incelemesini değerlendirerek adli olaylarda suçlunun ve cezanın tespitinde rol alan hakim ve aday hakim, savcı, adli tıp uzman ve asistanı, olay yeri inceleme polis memurlarının; olay yeri incelemesinde ne gibi aksaklıklar bulunduğu ve bu aksaklıkların nasıl düzeltilebileceği hususunda 13 çoktan seçmeli anket sorusu ile görüşler-

ine başvurularak alınan cevaplar değerlendirip problemler ve çözümleri konusunda genel bir kanı ortaya koymaya çalışılmıştır.

#### Materyal ve Metod :

Bu çalışma bir ön çalışma niteliğinde olup; Eyüp Adliyesi'nde ve Bakırköy Adliyesi'nde görevli 28 hakim ve hakim adayı ile 34 cumhuriyet savcısı, Adli Tıp Kurumu'nda, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde ve İstanbul Tıp Fakültesi'nde görevli 40 adli tıp uzmanı ve asistanı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde görevli 32 olay yeri inceleme ekibi polis memuru olmak üzere toplam 134 katılımcı yer almıştır. Katılımcılara çoktan seçmeli 13 soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

#### Bulgular :

Bu çalışmada yer alan 134 katılımcıya 13 çok-

**TABLO-1) KATILIMCILARIN YAŞ VE MESLEK SÜRESİ GRUPLARINA DAĞILIMLARI:**

#### A) KATILIMCILARIN YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI :

| YAŞ      | HK/HA    | C.S.     | ATU/A    | P.M.     |
|----------|----------|----------|----------|----------|
| 21 - 30  | 08(%29)  | -----    | 06(%15)  | 04(%12)  |
| 31 - 40  | -----    | 01(%03)  | 28(%70)  | 22(%69)  |
| 41 - 50  | -----    | 12(%35)  | 05(%13)  | 06(%19)  |
| 51 - 60  | 20(%71)  | 15(%44)  | -----    | -----    |
| 61 - 61< | -----    | 06(%18)  | 01(%02)  | -----    |
| TOPLAM   | 28(%100) | 34(%100) | 40(%100) | 32(%100) |

#### B) KATILIMCILARIN MESLEKLERİNDEKİ SÜRELERİNE GÖRE DAĞILIMI :

| HİZMET S.    | HK/HA    | C.S.     | ATU/A    | P.M.     |
|--------------|----------|----------|----------|----------|
| 0 - 05 YIL   | 08(%29)  | -----    | 10(%25)  | -----    |
| 06 - 10 YIL  | -----    | -----    | 15(%38)  | 08(%25)  |
| 11 - 15 YIL  | -----    | 01(%03)  | 10(%25)  | 16(%50)  |
| 16 - 20 YIL  | 02(%07)  | 08(%24)  | 03(%07)  | 08(%25)  |
| 21 - 26 YIL  | 02(%07)  | 10(%29)  | 02(%05)  | -----    |
| 26 - 26< YIL | 16(%57)  | 15(%44)  | -----    | -----    |
| T OPLAM      | 28(%100) | 34(%100) | 40(%100) | 32(%100) |

tan seçmeli anket sorusu yöneltilmiştir. Öncelikle yaş grupları ve mesleklerindeki çalışma süreleri belirlenmiş (Tablo-1); daha sonra ise olay yeri incelemelerindeki aksaklıkların neler olduğunun ve aksaklıkların giderilebilmesi için ne tür önlemler alınması gerektiğinin belirlenmesine çalışılmıştır.

Anketin, aksayan yönlerin tespitine yönelik ilk bölümünde;

Katılımcılardan, hakim/hakim aday-savcı-adli tıp uzmanı/asistanı grubunda yer alanlar sırasıyla ölüm olaylarında %86- %97- %98 oranında olay yeri incelemesinin ve delil toplanmasının yetersiz olduğunu belirtirlerken, polis memuru grubunda bulunanlar %69 oranında olay yeri incelemesinin ve delil toplanmasının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir ( Tablo-2).

Olay yeri incelemesi ve delil toplanmasının yetersiz veya çok yetersiz olduğunu belirten 106 katılımcı bu yetersizliğin üç önemli nedenini % 82 si savcı/hakim - adli tıp uzmanı - polis arasında koordinasyon eksikliği, % 72 si olay yeri inceleme ekibinin eğitim eksikliği , % 59 u adli tıp uzmanı sayısındaki yetersizlik olarak sıralamışlardır ( Tablo-3).

Katılımcılardan, hakim/hakim aday-savcı-adli tıp uzmanı/asistanı grubunda yer alanlar sırasıyla ölüm olaylarında %86- %59- %75 oranında olay yerinin mahalli polis tarafından korunmasının yetersiz olduğunu belirtirlerken, polis memuru grubunda bulunanlar %62 oranında olay yerinin mahalli polis tarafından yeterli derecede korunduğunu ifade etmişlerdir ( Tablo-4).

Olay yerinin mahalli polis tarafından korunmasının yeterli olmadığını ifade eden 79

**TABLO-2) KATILIMCILARIN ADLİ ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİ İNCELEMESİNİN VE DELİL TOPLANMASININ YETERLİ OLUP OLMADIĞI KONUSUNDA GÖRÜŞLERİ:**

| CEVAP        | HK/HA    | C.S.     | ATU/A    | P.M.     |
|--------------|----------|----------|----------|----------|
| ÇOK YETERLİ  | -----    | -----    | -----    | 06(%19)  |
| YETERLİ      | 04(%14)  | 01(%03)  | 01(%02)  | 16(%50)  |
| YETERSİZ     | 14(%50)  | 30(%88)  | 24(%60)  | 10(%31)  |
| ÇOK YETERSİZ | 10(%36)  | 03(%09)  | 15(%38)  | -----    |
| TOPLAM       | 28(%100) | 34(%100) | 40(%100) | 32(%100) |

katılımcıdan % 80 i polisin deneyimsizliği-eğitimsizliği ve lakaydısını, % 20 si her alandaki personel yetersizliğini, % 13 ü Cumhuriyet savcılarının olay yerine geç ulaşmasını bu yetersizliğin önemli nedenleri olarak tanımlamışlardır ( Tablo-5).

Cumhuriyet Savcılarının olay yerine gitmesi konusunda, katılımcıların %49'u

**TABLO-3) ADLİ ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİ İNCELEMESİNİ VE DELİL TOPLANMASINI YETERSİZ VEYA ÇOK YETERSİZ BULAN KATILIMCILARIN YETERSİZLİK SEBEBİ OLARAK DÜŞÜNDÜKLERİ FAKTÖRLER (BU SORUDA KATILIMCILARA BİRDEN FAZLA CEVAP VERME OLANAĞI TANINMIŞTIR) :**

|                                                                            |         |
|----------------------------------------------------------------------------|---------|
| a) Savcı/Hakim - Adli Tıp Uzmanı - Polis arasındaki koordinasyon eksikliği | 87(%82) |
| b) Bu konuda Olay Yeri İnceleme ekibinin eğitim eksikliği                  | 76(%72) |
| c) Adli Tıp Uzmanı sayısındaki yetersizlik                                 | 61(%59) |
| d) Bu konuda C. Savcısı ve Hakimlerin eğitim eksikliği                     | 50(%47) |
| e) C. Savcısı ve Hakim sayısındaki yetersizlik                             | 47(%44) |
| f) Olay Yeri İnceleme Polisi sayısındaki yetersizlik                       | 44(%42) |
| g) Bu konuda Adli Tıp Uzmanının eğitim eksikliği                           | 31(%29) |
| h) Görev bilinci ve sorumluluk alanındaki eksiklikler                      | 09(%08) |
| ı) Sistemde zaman yetersizliği ve diğer aksaklıklar                        | 07(%07) |
| j) Alet,araç, gereç eksiklikleri                                           | 05(%05) |
| k) Halkın yeterli bilince ulaşmamış olması                                 | 03(%03) |

(n=65) ancak gerektiğinde gittiklerini, % 31 i (n=42) genelde gittiklerini, %20 si (n= 27) hiç gitmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılara,delil toplanması sırasında, "soruşturma ve kovuşturma organlarının hukuka aykırı şekilde elde ettikleri delillerin hükme



esas alınmayacağı " şeklindeki Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu' nun 254. maddesine ek yapan, 3842/24. maddesine uyulup uyulmadığı sorusu yöneltildiğinde, katılımcılardan %37 'sinin (n=49) kanuna uyulduğu, %34 'ünün (n=46) bazen uyulduğu, %14 'ünün (n=19) uyulmadığı yönünde görüş bildirdikleri, %15 'inin (n=20) bu soruyu yanıtlamadıkları izlenmiştir.

Katılımcıların yarısından fazlası, not defteri ve kalem, fotoğraf makinası, küçük plastik torba ve etiketler, eldiven, mezura veya şerit metre, zarf dışındaki diğer malzemelerin olay yeri incelemesi sırasında yanlarında bulunmadığını ifade etmişlerdir ( Tablo-6).

Katılımcıların "hangi olaylarda olay yerinde elbiselerin muhafazaya alındığı" hususu görüşlerine başvurulmuş diğer bir husus olup; genel görüşün, ateşli silah yaralanmaları ve kesici/delici/ezici alet yaralanmalarına bağlı ölümler ile zehirlenmeler ve cinsel saldırıya bağlı ölümler dahil tüm şüpheli ölümlerde elbiselerin bazen muhafazaya alındığı; trafik kazaları, yüksekten düşmeler, ası/elle boğma/bağla boğma sonucu ölümlerde ise elbiselerin muhafazaya alınmadığı şeklinde olduğu anlaşılmıştır ( Tablo-7).

Anketin çözüm önerilerine yönelik olarak düzenlenmiş ikinci bölümünde;

Katılımcıların %81'inin (n=108) her adli ölüm olayında Cumhuriyet Savcısı'nın mutlaka olay yerine gitmesi gerektiğini, %5'inin (n=6) adli olayın türüne göre örneğin trafik kazalarında olay yerine gitmesine gerek olmadığını, % 1'inin (n=2) ancak önemli bulunduğu olaylarda olay yerine gitmesi gerektiğini, % 13'ünün (n=18) olay yeri incelemeleri için başka çözümler bulunması gerektiğini belirttikleri görülmüştür.

Katılımcılara " delil toplanmasının kim tarafından yapılması gerektiği " sorulduğunda, %91'i (n=122) cumhuriyet savcısı-adli tıp uzmanı- olay yeri incelemesiyle görevli polis memuru tarafından müsterek yapılmasını önermiş, %2'si cumhuriyet savcısı, %1'i (n=2) adli tıp uzmanı, %4 ü (n=3) olay yeri incelemesi ile görevli polis memuru, %4'ü (n=3) olay yeri incelemesi ile görevli özel ekip tarafından yapılmasının uygun olacağını belirtmişlerdir.

Katılımcılardan yönlendirici soru olarak, " ölüm olaylarında olay yeri inceleme ve delil toplama işinin tek bir merkezde görev yapan, konusunda uzmanlaşmış ve ölüm olayları

**TABLO-4) KATILIMCILARIN ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİNİN MAHALLİ POLİS TARAFINDAN KORUNMASINI YETERLİ BULUP BULMADIKLARI KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCELERİ :**

| CEVAP    | HK/HA    | C.S.     | ATU/A    | P.M.     | TOPLAM    |
|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|
| YETERLİ  | 04(%14)  | 14(%41)  | 10(%25)  | 20(%62)  | 48(%36)   |
| YETERSİZ | 24(%86)  | 20(%59)  | 30(%75)  | 07(%22)  | 81(%60)   |
| YANITSIZ | -----    | -----    | -----    | 05(%16)  | 05(%04)   |
| TOPLAM   | 28(%100) | 34(%100) | 40(%100) | 32(%100) | 134(%100) |

**TABLO-5) ADLİ ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİNİN MAHALLİ POLİS TARAFINDAN KORUNMASINI YETERSİZ BULAN KATILIMCILARIN YETERSİZLİK SEBEBİ OLARAK DÜŞÜNDÜKLERİ FAKTÖRLER (BU SORUDA KATILIMCILARA BİRDEN FAZLA CEVAP VERME OLANAĞI TANINMIŞTIR) :**

|                                                                     |         |
|---------------------------------------------------------------------|---------|
| a) Polisin deneyimsizliği, eğitimsizliği, ilgisizliği               | 63(%80) |
| b) C. Savcılarının olay yerine geç ulaşmaları                       | 10(%13) |
| c) Her alanda personel yetersizliği                                 | 16(%20) |
| d) Halkın yeterli bilince ulaşmamış olması                          | 07(%09) |
| e) Mahalli polis ve inceleme ekibi arasında iletişimsizlik          | 02(%03) |
| f) Olay Yeri İncelemesi için gerekli Alet, araç, gereç eksiklikleri | 02(%03) |

dışında başka adli olaylarla ilgisi bulunmayan, Cumhuriyet savcısı-adli tıp uzmanı- olay yeri inceleme polis memuru ve diğer branş uzmanları dahil olmak üzere kurulmuş özel bir olay yeri inceleme ekibine gerek olup olmadığı " sorusuna cevap vermeleri istenildiğinde, %90'ının (n=120) mutlak gerekli olduğunu ifade ettiği, ancak bu gruptan %13'ünün (n=17) bunun gerçekleşmesinin pek mümkün olmadığını belirttikleri, diğer kalan %10 luk bölümden , % 8'inin (n=11) bazı olaylar için bu tür bir uygulamaya gidilebileceğini, %2'sinin (n=3) ise gerek olmadığını ifade



ettikleri izlenmiştir.

Özel ekip kurulmasını gerekli veya kısmen gerekli bulan 134 katılımcıdan serbest olarak, bu ekibin içerisinde başka hangi branş uzmanları bulunması gerektiğine dair görüşlerini belirtmeleri istenilmiş olup, parmak izi uzmanı, adli fotoğraf uzmanı ve leke analizleri ile kıl toplama konusunda deneyimli uzman bulunması gerektiği ortak kanısı ortaya konulmuştur (Tablo-8).

Bu çalışma bir ön çalışma niteliğinde olup, çalışmanın ülke genelinde yapılması, daha farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilecektir.

#### Tartışma ve Sonuç :

Ülkemizde mevcut yargı sistemi içerisinde, tanık ifadeleri, mağdur ifadesi ve/veya sanık ikrarı ve diğer deliller değerlendirilerek ceza tesisine gidilmekte olup; yaptığımız anket sonucunda 134 katılımcıdan polis memurları grubu dışında kalan, hakim/hakim adayı-savcı- adli tıp uzmanı/asistanından oluşan 102 kişilik grubun %95'i ( n=96) olay yeri incelemesi ve delil toplanmasının yetersiz ya da çok yetersiz olduğunu belirtirlerken, 32 kişilik polis memuru grubunun %69'unun yeterli olduğunu belirtmesi, bizi iki düşünce şekline yöneltmektedir. Bunlardan ilki, olay yeri inceleme ekibinde görevli polis memurlarının topladıklarını sandıkları delillerin yargılama aşamasında yetersiz kaldığını göremedikleri, diğeri ise polis tarafından toplanan delillerin tamamının yargılama sürecinde ilgili makamlara ulaştırılmadığı veya ulaştırılmadığıdır.

Olay yeri incelemesindeki delil toplanmasındaki aksaklıkların temel nedenleri olarak sayılan, makamlar arasındaki koordinasyon eksikliği ile tüm aşamalarındaki personelin sayısal ve eğitim yönünden eksikliğine ise ancak yeterli personel ve daha fazla eğitim ilkesinin hayata geçirilmesiyle çözüm bulunabilir.

Olay yerinin korunması ile ilgili olarak, polis memurları grubu dışında kalan, hakim / hakim adayı- savcı- adli tıp uzmanı / asistanından oluşan 102 kişilik grubun %72'si ( n=74) olay yeri korunmasının yetersiz olduğunu belirtirlerken, 32 kişilik polis memuru grubunun

%62'sinin (n=20) yeterli olduğunu belirtmesi yine önemli bir tezattır.

Katılımcıların öneri olarak da % 81'inin (n=108) de belirttiği üzere, olay yerinde daha sağlıklı inceleme yapılması ve delil toplanması için temel şartlarından biri de kuşkusuz bütün ölüm olaylarında olay mahalline cumhuriyet savcısının giderek yönlendirici olmasıdır. Oysa katılımcıların ancak 31'i (n=42) savcılarının her olayda olay yerine gittiğini belirtmişlerdir.

Katılımcıların yarısından fazlası, not defteri ve kalem, fotoğraf makinesi, küçük

**TABLO-6) KATILIMCILARIN MEVCUT OLAN UYGULAMADA OLAY YERİ İNCELEMESİNDE HANGİ MALZEMELERİN RUTİNDE KULLANILDIĞI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ :**

| MALZEMELER                       | HK/HA   | C.S.    | ATU/A.  | P.M.    |
|----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Not Defteri /Kalem               | 18(%64) | 31(%91) | 29(%73) | 15(%47) |
| Su geçirmez önlük ve çizme       | 02(%07) | 02(%06) | 01(%03) | 06(%19) |
| Küçük teyp                       | 01(%04) | 02(%06) | -----   | 06(%19) |
| Steteskop(Hekim dinleme cihazı)  | 01(%04) | 01(%03) | 01(%03) | 06(%19) |
| Termometre                       | 01(%04) | 02(%06) | 01(%03) | 08(%25) |
| Örnek alma çubukları             | 01(%04) | 06(%18) | 05(%13) | 12(%38) |
| Selobant                         | 03(%11) | 03(%09) | 07(%18) | 13(%41) |
| Fotoğraf makinesi                | 11(%39) | 17(%50) | 21(%53) | 14(%44) |
| Küçük plastik torba ve etiketler | 10(%36) | 11(%32) | 17(%43) | 14(%44) |
| Eldiven                          | 11(%39) | 25(%74) | 22(%55) | 15(%47) |
| El feneri                        | 04(%14) | 14(%41) | 06(%15) | 15(%47) |
| Büyüteç                          | 03(%11) | 03(%09) | 01(%03) | 09(%28) |
| Mezura / Şerit metre             | 14(%50) | 18(%53) | 13(%33) | 12(%38) |
| Enjektör                         | 02(%07) | 05(%15) | 02(%05) | 13(%41) |
| Cam tüpler                       | 01(%04) | 06(%18) | 04(%10) | 13(%41) |
| Makas                            | 08(%29) | 17(%50) | 09(%23) | 15(%47) |
| Zarf                             | 06(%21) | 15(%45) | 19(%48) | 14(%44) |
| Büyük poşet                      | 03(%11) | 13(%38) | 11(%28) | 13(%41) |
| HİÇBİRİ                          | 04(%14) | -----   | 02(%05) | -----   |

plastik torba ve etiketler, eldiven, mezura veya şerit metre, zarf dışındaki diğer malzemelerin olay yeri incelemesi sırasında yanlarında bulunmadığını, ateşli silah yaralanmaları ve kesici/delici/ezici alet yaralanmalarına bağlı ölümler ile zehirlenmeler ve cinsel saldırıya bağlı ölümler dahil tüm şüpheli ölümlerde elbiselerin bazen muhafazaya alındığını; trafik kazaları, yüksekten düşmeler, ası/elle boğma/bağla boğma sonucu ölümlerde ise elbiselerin muhafazaya alınmadığını ifade etmişlerdir. Bu şartlar altında olay yeri inceleme ve delil toplama işinin yeterince yapılmasını beklemek ve yapıldığını söyleyebilmek mümkün değildir.

Katılımcıların çözüm önerileri bölümünde, %91'inin (n=122) delil toplanmasının cumhuriyet savcısı- adli tıp uzmanı- olay yeri incelemesiyle görevli polis memuru tarafından müşterek yapılmasını önerdiği, %90'ının (n=120) ölüm olaylarında olay yeri inceleme ve delil toplama işinin tek bir merkezde görev yapan, konusunda uzmanlaşmış ve ölüm olayları dışında başka adli olaylarla ilgisi bulunmayan, cumhuriyet savcısı-adli tıp uzmanı- olay yeri inceleme polis memuru ve diğer branş uzmanları dahil olmak üzere kurulmuş özel bir olay yeri inceleme ekibine mutlak gereklilik olduğunu belirttiği, parmak izi uzmanı, adli fotoğrafı uzmanı ve leke analizleri ile kıl toplama konusunda deneyimli

TABLO-7) KATILIMCILARIN MEVCUT OLAN UYGULAMADA OLAY YERİNDE HANGİ OLAYLARDA ELBİSELERİN MUHAFAZAYA ALINDIĞI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ (BU SORUDA KATILIMCILARA BİRDEN FAZLA CEVAP VERME OLANAĞI TANINMIŞTIR) :

| YARALANMA CİNSİ                                           |            | HK/HA   | C.S.    | ATU/A   | P.M.    | TOPLAM  |
|-----------------------------------------------------------|------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| ATEŞLİ SİLAH YARALANMASINA BAĞLI ÖLÜMLERDE                | TÜMÜNDE    | 06(%22) | 21(%62) | 16(%40) | 06(%16) | 48(%36) |
|                                                           | BAZISINDA  | 18(%64) | 12(%35) | 20(%50) | 24(%75) | 74(%55) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 04(%14) | -----   | -----   | -----   | 04(%03) |
|                                                           | YANITSIZ   | -----   | 01(%03) | 04(%10) | 03(%09) | 08(%06) |
| KESİCİ/DELİCİ/EZİCİ ALET YARALANMASINA BAĞLI ÖLÜMLERDE    | TÜMÜNDE    | -----   | 05(%15) | 06(%15) | 07(%22) | 18(%13) |
|                                                           | BAZISINDA  | 21(%75) | 28(%82) | 26(%65) | 22(%69) | 97(%72) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 05(%18) | 01(%03) | 04(%10) | -----   | 10(%08) |
|                                                           | YANITSIZ   | 02(%07) | -----   | 04(%10) | 03(%09) | 09(%07) |
| DARBA BAĞLI ÖLÜMLERDE                                     | TÜMÜNDE    | -----   | 01(%03) | -----   | 06(%19) | 07(%05) |
|                                                           | BAZISINDA  | 11(%39) | 09(%26) | 10(%25) | 20(%62) | 50(%37) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 15(%54) | 22(%65) | 24(%60) | -----   | 61(%46) |
|                                                           | YANITSIZ   | 02(%07) | 02(%06) | 06(%15) | 06(%19) | 16(%12) |
| TRAFİK KAZALARINA BAĞLI ÖLÜMLERDE                         | TÜMÜNDE    | 02(%07) | -----   | -----   | 03(%09) | 05(%04) |
|                                                           | BAZISINDA  | 04(%14) | 07(%20) | 08(%20) | 09(%28) | 28(%21) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 21(%75) | 24(%71) | 25(%63) | 12(%38) | 82(%61) |
|                                                           | YANITSIZ   | 01(%04) | 03(%09) | 07(%17) | 08(%25) | 19(%14) |
| YÜKSEKTEN DÜŞMELERE BAĞLI ÖLÜMLERDE                       | TÜMÜNDE    | -----   | -----   | -----   | 02(%06) | 02(%01) |
|                                                           | BAZISINDA  | -----   | 04(%12) | 06(%15) | 02(%06) | 12(%09) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 25(%89) | 25(%73) | 28(%70) | 21(%66) | 99(%74) |
|                                                           | YANITSIZ   | 03(%11) | 05(%15) | 06(%15) | 07(%22) | 21(%16) |
| ASI/ELLE BOĞMA/BAĞLA BOĞMA GİBİ NEDENLERE BAĞLI ÖLÜMLERDE | TÜMÜNDE    | 02(%07) | 01(%03) | -----   | 10(%31) | 13(%10) |
|                                                           | BAZISINDA  | 10(%36) | 09(%26) | 11(%28) | 16(%50) | 46(%34) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 13(%46) | 20(%59) | 24(%60) | -----   | 57(%43) |
|                                                           | YANITSIZ   | 03(%16) | 04(%12) | 05(%12) | 06(%19) | 18(%13) |
| ZEHİRLENMELER VE CİNSEL SUÇ DAHİL ŞÜPHELİ ÖLÜMLERDE       | TÜMÜNDE    | 04(%14) | 03(%09) | 04(%10) | 21(%66) | 32(%24) |
|                                                           | BAZISINDA  | 20(%72) | 19(%56) | 27(%68) | 09(%28) | 75(%56) |
|                                                           | HİÇBİRİNDE | 04(%14) | 08(%23) | 04(%10) | -----   | 16(%12) |
|                                                           | YANITSIZ   | -----   | 04(%12) | 05(%12) | 02(%06) | 11(%08) |

uzmanların bu özel ekip içerisinde yer alması gerekliliğinin vurgulandığı dikkate alınmalıdır.

Salaçın ile İnanıcı ve arkadaşlarının trafik kazaları için önerdikleri (10-11), Schwerd'in vurguladığı (15) gibi, ekip çalışmasının tüm ölüm olayları için uygulanması, ölüm öncesi olayların belirlenmesine yönelik adli soruşturma, olay yerinin korunması ve incelenmesi, olay yerinin fotoğraflandırılması ve krokilerinin çizilmesi, olay yerindeki ve ceset üzerindeki delil olabilecek tüm materyalin toplanması, ceset üzerindeki elbiselerden toplanabilecek tüm materyalin toplanması, ceset üzerindeki elbiselerin incelenmesi ve değerlendirilmesi, faile ulaşılmasında ve suçlarının deliller ile ispatlanarak, cezalandırılmalarında gözardı edilemeyecek yararlar sağlayacaktır.

**TABLO-8) KATILIMCILARDAN ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİ İNCELEME VE DELİL TOPLAMA İŞİNİN ÖZEL BİR OLAY YERİ İNCELEME EKİBİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİNİ GEREKLİ BULANLARIN, BU EKİPTE BAŞKA HANGİ UZMANLARIN BULUNMASI GEREKTİĞİNE DAİR GÖRÜŞLERİ :**

|                                                                       |          |
|-----------------------------------------------------------------------|----------|
| a) Parmak izi uzmanı bulunmalı.                                       | 114(%85) |
| b) Adli fotoğrafı uzmanı bulunmalı                                    | 117(%87) |
| c) Leke analizleri ve kıl toplama konusunda deneyimli uzman bulunmalı | 114(%85) |
| d) Kroki çizme konusunda deneyimli uzman bulunmalı.                   | 108(%81) |
| e) Gerekli değildir.                                                  | 002(%01) |
| f) Diğer uzmanlarda bulunmalı.                                        | 099(%07) |
| g) Hepsi bulunmalı.                                                   | 010(%08) |
| h) Hiçbirine gerek yoktur, ekip bu konuda eğitilebilir                | 001(%01) |
| i) Hiçbirine gerek yoktur. ekip bu konuda yeterli bilgiye sahiptir    | 001(%01) |
| j) Güvenlik uzmanı bulunmalıdır                                       | 001(%01) |

**ÖLÜM OLAYLARINDA  
OLAY YERİ İNCELEMESİNDEKİ AKSAKLIKLARIN  
VE  
ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK  
ANKET FORMU**

**LÜTFEN UYGUN SEÇENEKLERİ İŞARETLEYİNİZ!**

**1- MESLEĞİNİZ?**

- |                                                |                                                       |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| <input type="radio"/> HAKİM/HAKİM ADAYI        | <input type="radio"/> CUMHURİYET SAVCISI              |
| <input type="radio"/> ADLİ TIP UZMANI/ASİSTANI | <input type="radio"/> OLAY YERİ İNCELEME POLİS MEMURU |

**2- YAŞINIZ?**

- |                             |                             |                             |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="radio"/> 21-30 | <input type="radio"/> 31-40 | <input type="radio"/> 41-50 |
| <input type="radio"/> 51-60 | <input type="radio"/> 61-<  |                             |

**3- MESLEKTEKİ HİZMET SÜRENİZ?**

- |                                 |                                 |                                 |
|---------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|
| <input type="radio"/> 0-5 YIL   | <input type="radio"/> 6-10 YIL  | <input type="radio"/> 11-15 YIL |
| <input type="radio"/> 16-20 YIL | <input type="radio"/> 21-25 YIL | <input type="radio"/> 26 YIL<   |

**4- ÜLKEMİZDE ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİ İNCELEMELERİNİN VE DELİL TOPLAMA İŞLEMİNİN YETERLİ DÜZEYDE YAPILIP-YAPILMADIĞI KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCELERİNİZ?**

- |                               |                                    |
|-------------------------------|------------------------------------|
| <input type="radio"/> ÇOK İYİ | <input type="radio"/> YETERSİZ     |
| <input type="radio"/> YETERLİ | <input type="radio"/> ÇOK YETERSİZ |



**5- 4 NCİ SORUYA YETERSİZ VEYA ÇOK YETERSİZ CEVABI VERDİYSENİZ, SİZ BUNUN SEBEPLERİ NELERDİR? (BİRDEN ÇOK CEVAP VEREBİLİRSİNİZ)**

- ☐ Cumhuriyet Savcıları ve Hakimlerin sayısındaki yetersizlik
- ☐ Adli Tıp Uzmanları sayısındaki yetersizlik
- ☐ Olay yeri incelemesi yapan polis sayısındaki yetersizlik
- ☐ Bu konuda Savcı ve Hakimlere yeterli eğitim verilmemesi
- ☐ Bu konuda Adli Tıp Uzmanlarına yeterli eğitim verilmemesi
- ☐ Bu konuda olay yeri incelemesi yapan polislere yeterli eğitim verilmemesi
- ☐ Savcı/Hakim-Adli Tıp Uzmanı-Polis arasında koordinasyon eksikliği
- ☐ Diğer (Lütfen yazınız).....

**6- OLAY YERİNİN MAHALLİ POLİS TARAFINDAN KORUNMASINI YETERLİ BULUYOR MUSUNUZ?**

- ☐ YETERLİ
- ☐ YETERSİZ, ÇÜNKÜ:( Lütfen Yazınız).....

**7- BUGÜNKÜ UYGULAMADA ADLİ ÖLÜM OLAYLARINDA SAVCILARIN OLAY YERİNE GİTME SIKLIĞI NEDİR? (SORUDA ÖLÜM OLAYININ GERÇEKLEŞTİĞİ GERÇEK MAHAL KASTEDİLMEKTEDİR)**

- ☐ Olayların genelinde gidilmektedir.
- ☐ Ancak gerekli görülen olaylarda gidilmektedir.
- ☐ İş yoğunluğu nedeniyle çoğuna gidilememektedir.

**8- BUGÜNKÜ UYGULAMADA DELİL TOPLANMASI SIRASINDA SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA ORGANLARININ HUKUKA AYKIRI ŞEKİLDE ELDE ETTİKLERİ DELİLLERİN HÜKME ESAS ALINAMAYACAĞI ŞEKLİNDEKİ CMUK NUN 254. MADDESİNE EK YAPAN 3842/24. MADDESİNE UYULMAKTA MIDIR?**

- ☐ EVET, DİKKATE ALINIYOR
- ☐ BAZI OLGULARDA DİKKATE ALINIYOR
- ☐ HAYIR DİKKATE ALINMIYOR
- ☐ FİKRİM YOK

**9- BUGÜNKÜ UYGULAMADA OLAY YERİ İNCELEMESİ SIRASINDA AŞAĞIDAKİ MALZEMELERDEN HANGİLERİ KULLANILMAKTADIR? (BİRDEN ÇOK CEVAP VEREBİLİRSİNİZ)**

- |                                                        |                                         |
|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| <input type="radio"/> Not defteri, kalem               | <input type="radio"/> Eldiven           |
| <input type="radio"/> Su geçirmez önlük, çizme         | <input type="radio"/> El feneri         |
| <input type="radio"/> Küçük bir teyp                   | <input type="radio"/> Büyüteç           |
| <input type="radio"/> Steteskop (Hekim dinleme aleti)  | <input type="radio"/> Mezura/Şeritmetre |
| <input type="radio"/> Termometre                       | <input type="radio"/> Enjektörler       |
| <input type="radio"/> Örnek alma çubukları             | <input type="radio"/> Cam tüpler        |
| <input type="radio"/> Selobant                         | <input type="radio"/> Makas             |
| <input type="radio"/> Fotoğraf makinesi                | <input type="radio"/> Zarf              |
| <input type="radio"/> Küçük plastik torba ve etiketler | <input type="radio"/> Büyük poşetler    |
| <input type="radio"/> Hiçbiri                          |                                         |

**10- BUGÜNKÜ UYGULAMADA AŞAĞIDAKİ ÖLÜM OLAYLARINDA HANGİLERİNDE GİYSİLER MUHAFAZA ALTINA ALINMAKTADIR? (BİRDEN ÇOK CEVAP VEREBİLİRSİNİZ)**

- |                                                         |                                   |                                  |
|---------------------------------------------------------|-----------------------------------|----------------------------------|
| Ateşli silah yaralanmasına bağlı ölümlerde:             |                                   |                                  |
| <input type="radio"/> Tümünde                           | <input type="radio"/> Bazılarında | <input type="radio"/> Hiçbirinde |
| Kesici-Delici-Ezici alet yaralanmasına bağlı ölümlerde: |                                   |                                  |
| <input type="radio"/> Tümünde                           | <input type="radio"/> Bazılarında | <input type="radio"/> Hiçbirinde |
| Darba bağlı ölümlerde:                                  |                                   |                                  |
| <input type="radio"/> Tümünde                           | <input type="radio"/> Bazılarında | <input type="radio"/> Hiçbirinde |
| Trafik kazalarına-İş kazalarına bağlı ölümlerde:        |                                   |                                  |
| <input type="radio"/> Tümünde                           | <input type="radio"/> Bazılarında | <input type="radio"/> Hiçbirinde |
| Yüksekten düşmelere bağlı ölümlerde:                    |                                   |                                  |
| <input type="radio"/> Tümünde                           | <input type="radio"/> Bazılarında | <input type="radio"/> Hiçbirinde |
| Ası-elle boğma-bağla boğma gibi ölümlerde:              |                                   |                                  |

- O Tümünde O Bazılarında O Hiçbirinde  
Şüpheli ölümlerde (Zehirlenme ve cinsel suç şüphesi uyandıran ölümler dahil olmak üzere):  
O Tümünde O Bazılarında O Hiçbirinde

**11- SİZCE ADLİ ÖLÜM OLAYLARININ TÜMÜNDE CUMHURİYET SAVCILARI ÖLÜM OLAYININ GERÇEKLEŞTİĞİ MAHALLERE GİTMELİ MİDİR?**

- O Her adli ölüm olayında savcı mutlaka ölümün gerçekleştiği mahalle gitmelidir.  
O Adli olayın niteliğine göre (mesala trafik kazalarında) savcının olay yerine gitmesine gerek yoktur.  
O Savcı ancak önemli gördüğü olaylarda olay yerine gitmelidir.  
O Olay yeri incelemeleri için başka bir Çözüm bulunmalıdır.

**12- SİZCE OLAY YERİNDE DELİL TOPLANMASI KİM TARAFINDAN YAPILMALIDIR?**

- O Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılmalıdır.  
O Adli Tıp Uzmanı tarafından yapılmalıdır.  
O Olay yeri incelemesi ile görevli polis memuru tarafından yapılmalıdır.  
O Savcı-Adli Tıp Uzmanı ve olay yeri incelemesiyle görevli polis memuru tarafından müşterek yapılmalıdır.  
O Diğer:.....

**13- ÖLÜM OLAYLARINDA OLAY YERİ İNCELEME VE DELİL TOPLAMA İŞİNİ TEK BİR MERKEZDE GÖREV YAPAN KONUSUNDA UZMANLAŞMIŞ VE BAŞKA OLAYLARA BAKMAYAN CUMHURİYET SAVCISI, ADLİ TIP UZMANI, OLAY YERİ İNCELEMESİYLE GÖREVLİ POLİS MEMURU NDAN KURULU ÖZEL BİR OLAY YERİ İNCELEME EKİBİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİNİN GEREKLİ OLUP OLMADIĞI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞÜNÜZ? (SAVCI, ADLİ TIP UZMANI, POLİS MEMURU SAYISI İHTİYACA GÖRE BELİRLENECEKTİR)**

- O Mutlak gereklidir, ancak gerçekleşmesi mümkün değildir.  
O Mutlak gereklidir, gerçekleştirilmelidir.  
O Gerekli olduğu konusunda emin değilim.  
O Gerekli değildir

**14- 13 NÜ SORUYA GEREKLİDİR CEVABI VERDİYSENİZ, BU EKİPTE BAŞKA UZMAN BULUNMASI GEREKLİ MİDİR? (BİR DEN ÇOK CEVAP VEREBİLİRSİNİZ)**

- O Parmak izi uzmanı bulunmalı.  
O Adli fotoğrafı uzmanı bulunmalı.  
O Lekeler, analizleri ve kıl toplama konusunda deneyimli uzman bulunmalı.  
O Kroki çizmede deneyimli uzman bulunmalı.  
O ..... uzmanı bulunmalı.  
O Hepsisi bulunmalı.  
O Hiçbirine gerek yoktur, kurulacak ekip bu konularda eğitilebilir.  
O Hiçbirine gerek yoktur, kurulacak ekip zaten bu konularda yeterli bilgiye sahiptir.

**Kısaltmalar**

- HK/HA : Hakim, Hakim Adayı  
C.S. : Cumhuriyet Savcısı  
ATU/A : Adli Tıp Uzmanı, Asistanı  
P.M : Olay Yeri İnceleme Ekibi Polis Memuru

**Kaynaklar**

1. Cansunar FN, Albek EM, Altuğ M. Ölüm olaylarında olay yerinin incelenmesi, Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1997; (55).
2. Petty CS, Curran WO. Operational Aspects of Public Medicolegal Death Investigation, in Modern Legal Medicine, Psychiatry and Forensic Sciences, Eds: Curran WO, McGarry AL, Petty CS. Davis Company, Philadelphia, 1980.
3. Kirk CW. Scenes of Crime Examination, in Forensic Pathology and The Identification Officer, Eds: Smith JH, McMurtry HRR, Hilton JD. Ministry of the Solicitor General, Toronto, 1979.
4. Atasoy S. Olay Yeri İnceleme, 1999-2000 Güz Yarı Yılı Doktora Ders Notları. Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 1999.

5. Knight B. Legal Aspects of Medical Practice. Churchill Livingstone, Edinburgh- London- Melbourne- New York, 1982.
6. Soysal Z, Kolusayın Ö, Çetin G, Azmak D. Adli Otopsi Olgularında Elbiselerin İncelenmesinin Önemi, İ.Ü.Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1994; 54(1-4): 402-31.
7. Fincancı ŞK. Trafik Kazalarında Ortaya Çıkan Adli Tıp Sorunları , Adli Tıp Bülteni, 1996; 1(1): 18-25
8. Fisher BAJ, Block S. Techniques Of Crime Scene Investigation. CRC Press Boca Raton, Ann Arbor- London-Tokyo, 1993.
9. Koç S. Keşif, Adli Tıp Cilt I 'de,Eds: Soysal Z., Çakalır C. İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul, 1999.
10. Salaçin S. Trafik kazası Sonucu Meydana Gelen Ölümelerde Adli Patoloji, Adli Tıp Bülteni, 1996; 1(1): 32-6.
11. İnancı MA, Birgen N, Akyay İ. Çarpıp-Kaçma Tipindeki Trafik Kazalarında Olay Yeri İncelemesi, Adli Tıp Dergisi, 2000; 14 (1-4) 43-53.
12. Wagner GN. Crime Scene Investigation in Child-Abuse Cases, American Journal of Forensic Medicine and Pathology, 1986; 7 (2): 94-9.
13. Smialek JE and Lambros Z. Investigation of Sudden Infant Deaths, Pediatrician, 1988; 15(4): 191-7.
14. Özasan A, Afacan İ, Arslan H, Albek E, Çetin G. Otopsi Öncesindeki Bilgilenmenin Önemi, Adli Tıp Dergisi, 2000; 14 (1-4): 1-6.
15. Scwerd W. Forensic Medicine and Criminalistics, Z Rechtsmed, 1989; 102(7): 421-8.(Abstr.)

**İletişim Adresi:**  
Dr. Mahmut Aşirdizer  
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı,  
Cerrahpaşa/İSTANBUL